

Viktorija Urbonaitė

Sveiki. Čia – tinklalaidė „Postūmis. Dialogai švietimo pažangai.“ Prie mikrofono Viktorija Urbonaitė. Kaip žinia, kalbėsime šiandien „Kultūrinis ugdymas mokyklose – kas iš tiesų veikia?“, pabaigoje yra klausukas. Ir to klausuko esmę turiu išsiaiškinti ne viena, o kartu su žmonėmis, kurie tai geriausiai išmano. Ir šiandien mano svečiai yra Daiva Latožienė. Laba diena.

Daiva Latožienė

Laba diena.

Viktorija Urbonaitė

Ir Daiva yra Palangos Vlado Jurgučio progimnazijos istorijos mokytoja. Teisingai pristačiau?

Daiva Latožienė

Taip.

Viktorija Urbonaitė

Šalia manęs Vygantas Pavalkis. Sveiki.

Vygantas Pavalkis

Sveiki.

Viktorija Urbonaitė

Varėnos „Ryto“ progimnazijos direktorius. Tada Jurgita Sadauskaitė-Barysienė. Laba diena.

Jurgita Sadauskaitė-Barysienė

Laba diena.

Viktorija Urbonaitė

Ir Jurgita yra Kaišiadorių r. Rumšiškių Antano Baranausko gimnazijos direktoriaus pavaduotoja ugdymui. Ir dar šalia manęs yra Živilė Etevičiūtė. Labas, Živile.

Živilė Etevičiūtė

Labas.

Viktorija Urbonaitė

Ir Živilė yra TŪM kultūrinio ugdymo ekspertė. Keturi fantastiški žmonės, kuriems kultūra yra, na, tiesiog, jūs atsibundat turbūt ir galvojat apie tą kultūrą. Ar taip yra? Prisipažinkit dabar visi.

Živilė Etevičiūtė (?)

Vis dar galvojam.

Daiva Latožienė

Nu ne visada.

Viktorija Urbonaitė

Tai kaip ta kultūra jūsų patirtyje, ką dabar šiandien jūs išgyvenat, tas projektas tos kultūros jūsų aplinkoje padaugino? Ar gal kaip tik sumažino?

Vygantas Pavalkis

Padaugino. Ir gerai padaugino. Iš esmės, nu kaip, tą, ką galima buvo pagal projektą įdiegti, po truputį tas įeina.

Viktorija Urbonaitė

Tampa realybe?

Vygantas Pavalkis

Tampa realybe. Tai va čia ta turbūt yra linksmoji dalis.

Viktorija Urbonaitė

O kaip jūs tą įtraukiat, kaip atsirado tos kultūros jūsų mokykloje?

Vygantas Pavalkis

Na, čia gal jau nebus tai, kad įtraukėm. Čia iš esmės priklauso, kiek žmonės nori to. Kiek mokytojai patys nori. Nes reikia suprasti, kad tam tikras krūvis, tas, kuris pasiruošimui jįsai buvo pakankamai didelis. Ir, va, kai po truputį jau praeina tą pasiruošimą, vis vien atsiranda tos drąsos daugiau, kitokio matymo atsiranda, tada jau pradedi žiūrėti, kaip tu gali, įgyvendini tą, ką tu suplanavai. Tai va po truputį mes einam, nes mūsų projektas dar nesibaigęs, mes dar eigoj viskas.

Viktorija Urbonaitė

O jūs patyrėt, kad padaugėjo tos kultūros jūsų mokyklos aplinkoj?

Jurgita Sadauskaitė-Barysienė

Mūsų patirtis šiek tiek buvo kitokia. Tos kultūros pas mus buvo, nes mes rajone pakankamai buvome stipri mokykla kultūrinio ugdymo prasme. Ir nesvarbu, kad tai yra gimnazija, ne menų mokykla, bet niekam nekilo abejonių, kad mes pasirinksim būtent TŪMo projekte stiprinti kultūrą, kas ir taip buvo stipru. Bet mes turėjom užduotį prižiūrėti ir koordinuoti kultūrinį ugdymą visose rajono mokyklose. Tai va tas iššūkis buvo pakankamai sunkus.

Viktorija Urbonaitė

O kaip jūs sugalvojot, kad jūs renkatės tą kultūrinio ugdymo akcentavimą?

Jurgita Sadauskaitė-Barysienė

Tiesiog direktoriai kaip ir dalinosi, pas mus buvo, kai rengėme pažangos planą, buvo sutarta, kad kiekviena mokykla ima vieną sritį pagrindinę ir kitas įgyvendina šalia. Nes keturias sritis reikėjo įgyvendinti. Ir tikrai visi direktoriai ir švietimo skyriaus atstovai tiesiog, net nekilo abejonių, kad Rumšiškėms privalo būti kultūra. Nesvarbu, kad ir kitur esam stiprūs. Tai tiesiog, matyt, matė, kad mes galime tai padaryti ir mes galime užnorientuoti ir pokytį rajone padaryti.

Daiva Latožienė

Aš pritarčiau pirmiausia direktoriui kalbėjusiam, kad labai priklauso nuo žmonių iš tikrųjų. Ar kultūros daugiau mokykloje? Manau, kad mokiniai praturtėjo pereitais metais tikrai, nes jie patys tiesiai pripažino, kad čia pat gyvenę ir muziejų nebuvę, buvo ir tokių žinokit. Be to, yra Palanga toks miestas, kur labai daug atsikelia žmonių, bet tai nereiškia, kad šeima veda į muziejus, pavyzdžiui. Ir mokykla turi atlikti šitą misiją, ir mes labai dažnai mokytojai kaip ir pamirštam, kad iš tikrųjų ne tik mokyti, bet ugdyti visapusiškai reikėtų vaiką. Ir tas visapusiškas ugdymas jis negali būti atliekamas tik klasėje. Tam yra netradicinės erdvės, aš apskritai esu ir pati tokia muziejų fanatikė, man patinka. Ir man tas kultūrinis ugdymas konkrečiai kada buvo pristatyta, kad mes dirbsim toje srityje, tai pirmas klausimas tikrai buvo „su koku muziejum Palangoje dirbti?“, nes iš tikrųjų aktyviai buvo siūlomas visai kitas, bet aš sakiau ne, Palanga yra prie jūros, jūroje yra gintaras, ir turi būti gintaras. Ir tada paskambinau kuratorei mūsų ir sakau „ar tinka?“ Sakė, puiku. Va ir tada prasidėjo tas darbas. Darbas labai didelis iš tikrųjų. Vėlgi, kaip ir direktorius sakė, labai daug darbo pradžioje buvo, ir su mokytojais pirmiausiai aišku, skepticizmas toks yra, tikrai reikia nugalėti gražiai kalbant. O aš tokia pati kolegė jų iš tikrųjų, aš ne direktorė, ne pavaduotoja, aš kolegė. Ir reikia įtikinti dabar tokius pat žmones, kodėl. Kodėl reikia. Tai, žinokit, aš, pavyzdžiui, pradėjau pirmiausia nuo mokytojų. Nes kas vaikus veda? Mokytojai. Tai suorganizavau mokymus Gintaro muziejuje su edukatorium mokytojams. Padalinom į dvi grupes, kad būtų jiems patogiau, pradinių klasių ėjo atskirai, dalykininkai ėjo atskirai. Mes kelis kartus bendradarbiauom su edukatorium, Gintaro muziejaus edukatorės, iš tikrųjų labai malonūs žmonės, labai norintys dirbti kartu, labai apsidžiaugė, kad mokykla atėjo va su tokiu prašymu dalyvauti TŪM projekte būtent, žinokit, tikrai labai apsidžiaugė. Ir toliau klausia, ir mes toliau galim dirbti. Ir tos kultūros tikrai padaugėjo. Ir aš buvau labai pati nustebus, nes aš apklausą tokią vykdžiau bėgyje to, kad, žodžiu, to viso veiksmo. Pavyzdžiui, elementarus klausimas – „ar esate buvę Gintaro muziejuje?“ Jūs patikėkit, žinokit, buvo, kur pasakė ne. Buvo, kur pasakė, kad „aš buvau gal prieš kokių 15 metų“. Tai yra kur dirbt, žinokit, tikrai.

Viktorija Urbonaitė

Tai dabar turėtumėm paklaust visų klausytojų, kad pakeltų rankas, kas yra buvęs Gintaro muziejuje. Tikėkimės, kad visi pakėlė.

Daiva Latožienė (?)

Ir kada?

Viktorija Urbonaitė

Ir kada. Živilė, o ką reiškia dirbt TŪM šitoj programoj būtent akcentuojant kultūrinį ugdymą?

Živilė Etevičiūtė

Mes, Viktorija, čia turėjom įrašą laidos prieš kiek, metus, ar kiek?

Viktorija Urbonaitė

Turbūt.

Živilė Etevičiūtė

Pamenat, ar ne? Ir buvo pati pradžia kultūrinio ugdymo. Ir ten tokia mes kalbėjom apie tai, kaip čia reikalinga, kodėl, žodžiu, tokia propagandinę laidą gerą padarėm.

Viktorija Urbonaitė

O dabar – vaisiai.

Živilė Etevičiūtė

O dabar jau truputį vaisiai, ir, iš tikrųjų, pasakysiu, kad tikrai vat ką jūs minit apie tą sunkų darbą, aišku, mes matėm, nes mano darbas toks labai keistas. Aš iš vienos pusės kas kas nori, aš esu ta, kuri patars. Kai kur kiekvieną dieną susiskambindavom ir kalbėdavom apie dalykus, buvo ir tokių žmonių. O iš kitos pusės aš turiu laikytis programos, mano darbas irgi yra, nes projektas yra pinigai ir yra tikslai, rodikliai ir taip toliau. Tai va tarp to, kad laikytis tos programos ir žmonėm padėt, nes žmonės daro dalykus. Turiu omeny, žinot, pokalbis telefonu, ką mes parašysim, gali turėti arba nieko neturėti bendro su realybe, tai svarbiausia kaip va tą žmogų įtikinti pabandyt. Žinoma, yra tokių mokyklų, kurios bando ir, va, sakot, net klausimas nekyla, kodėl. Jau nebekyla tas klausimas. O kaip va tiems, kuriems kyla ir daugiau tų klausimų? Bet va tas yra žmogus, kuris dirba, tuo metu yra tas žmogus. Ir kaip užnorint parodyt atsargiai, švelniai, kad pabandytų. Tai va čia tas turbūt buvo didelis iššūkis, ir telefonu dar dažniausia. Na, žinot, tu gali, aišku, ir atvažiuot, bet žinot, aš negaliu atvažiuoti savaitę gyvent Palangoj, tada savaitę... Nors, šiaip gal visai būtų neblogas variantas, dabar kaip galvoju garsiai, būtų visai neblogai turėt tokį vat savaitę Varėnoj, dar kažką, būtų šiaip puiku, tai vat kitam kartui Švietimo, mokslo, sporto ministerijai žinutė, kai planuos tokius projektus, gyvai su žmonėm kalbėtis. O grįžtant į realybę, tai dabar aš tikrai jau labai džiaugiuosi, tas džiaugsmas, aišku, toks santūrus, bet matau labai prasmę. Ypač tais atvejais, kai žmonės pabando. Ir va tada, kai tu girdi jų atsiliepimus, kai aš žinau, kad taip būna. Žinot, aš tai irgi esu ta, kur kultūroj šimtas metų ir aš žinau, kodėl kultūra verta. Bet čia kaip su ta meile. Kol tu nemyli, tu nesupranti, kas tai yra. Tai va čia su tais va tokiais dalykais, kur, kol tu to nepabandai, nu, aišku, yra sąlygos, ir tie žmonės tam muziejui turi būt irgi tokie norintys, ir ta erdvė turi būti, ir daug kitų sąlygų, bet iš principo kai pabandai ir tau gerai pavyksta, turiu omeny, sudėliot viską, žinot, ir mokytojai nori, ir finansai yra, ir ta institucija kultūrinė, ir žmonės. Jeigu viskas sukrenta, tai tikrai yra absoliučiai nuostabu atrasti gyvenime, toj kasdienybėj, toj mokyklinėj kasdienybėj tokius būdus mokytis, kurie visus įkvepia, ir po kurio nėra to nusivylimo arba nenoro. O tu sakai „kaip buvo gerai ir noriu dar“. Tai čia yra prasmė gyvenimo, tai yra džiaugsmas.

Viktorija Urbonaitė

Aš atsispirdama nuo Živilės to meilės kultūrai, „kol nemyli, tol neaišku“, kaip jūs savo aplinkoje paskatinot tuos žmones, kad jie imtųsi, kad ta, na, užnorint ir ta meilė kažkaip turėjot gi pramušt tą lukštą, kad ateitų ir įsižiebtų? Ką jūs darėt? Nes aš dabar girdžiu iš visų, kad pradžia buvo sunki. Tai kas buvo sunkiausia? Kokios jūsų patirtys tos? Prisipažinkit.

Vygantas Pavalkis

Sunkiausia tai buvo kai pasižiūrėjai į valandas, kiek bus mokymo. Tada pradedi galvoti, taip, kada pamokos, kiek bus tų valandų, atlaikys mokytojai, neperdegs, ugdymo procesas nenukentės. Tai va šitos mintys yra pirmiausia. Tai mes ir su gerbiama Živile ir pasibardavom, ir pažangos planą rengiant, ten visko buvo. Bet iš esmės ten kai susistatėm, dalis – pagrindas beveik, ne dalis jau sakykim – buvo kalbėta anksčiau su žmonėmis. Vienaip ar kitaip tuos dalykus jau jie žinojo, kad mes einam į tai. Pats dalyvauji tame, nu tai vis vien didžioji jau dalis ir eina, o paskui jau savaime suprantama, įsitraukia ir kiti po truputį. Nes jeigu mokytojai nebūtų norėję to daryti, ir negalėtų savo minčių tų išdėstyti ir savo matymo, tada būtų labai sunku. O čia atsirado tada geri koordinatoriai, jie dirbo su kitom mokyklom, tada ir kitos mokyklos jau taip pasijungė lengviau mums, tai va šitoj vietoj aš vis prie to grįžtu. Mokytojai. Kaip jie nusiteikę, tada ir juda.

Viktorija Urbonaitė

O kaip jūs rasdavot tą priėjimą, ar prie kiekvieno atskirai reikia surast, ar tiesiog paskleidžiat tokią atmosferą? Ką jūs darėt?

Vygantas Pavalkis

Buvo grupelėm suskirstyta. Buvo grupelės, kurie norėjo, kaip norėjo, kad tai būtų įdomu pabendraut, buvo išdėstytos problemos: ar kaip pasakykim. Reiks pakalbėt apie tai, apie tai, ką mes galim padaryti, kad jie būtų tokie daugmaž grupelės vienalytės, daugmaž žiūrėtų taip pat. Jie susidarė, tada atėjo ta informacija iš jų, ką mes matom, ką mes darysim, pradinukai savo ten, dalykininkai jau išsiskirstė ten STEAMas, įtraukusis buvo, specialistai savo kalbėjo. Nu ir tada po truputį apibendrino, buvo grupė, kuri apibendrino, tada pateikėm. Keičiam, nekeičiam, ką darom toliau. Judam į tą kryptį? Judam. Tada jau mano reikalas buvo jau derinti su rajonu. Ten jau tada mano darbas.

Viktorija Urbonaitė

Ar buvo akimirka, kada jūs galvojot „ai, galėjom ir nedaryt“ arba mest viską?

Vygantas Pavalkis

Asmeniškai aš? Tai aš eidamas jau po konkurso paklausiau, prieš konkursą, ar aš būsiu ta mokykla, ar ne? Tai atsakymas buvo taip, tada sakau gerai, aš eisiu.

Viktorija Urbonaitė

Bet nebuvo paskui procese, kad toks momentas, kad nusvyra rankos, kad sunku?

Vygantas Pavalkis

Ne, kad nusviro, ne. Užknisa atsiskaitymas. Bet pati veikla yra įdomi. Ta prasme, jau paskui, kai reikia dokumentus visus pateikti. O veikla yra įdomi, užtai kad tu visad matai rezultatą. Ir dabar mūsų mažiukai ten pradinukai, nežinau, kaip kitose mokyklose, man su skaitymu yra tragedija vaikų. Ir va toj vietoj mes su skaitymo pertraukėlėm, aišku, jos visiškai transformavosi kitaip, ir čia „Vaikų žemės“ vadovas Justas likom lyg ir draugais tokiais, tiesiog mes jau galim ir pasikalbėt ne tik per finansinę prizmę, šiaip, kaip draugai. Tai va tai jisai ten lyg nenorėjo su suaugusiais, mes ten susitarėm, atvažiavo, visiškai patiko jam ta veikla, nes sako aš dirbu tik su vaikais. Ir va tas pertraukėles ten ką jisai pateikė visiškai tokį neįprastą matymą patiko mokytojams ir dalykinė sistema irgi tame dalyvavo – mokytojai lituanistai, ir ne tik lituanistai, ir kai kurie yra iš tikslųjų mokslų, kad galima tą panaudoti – jie pradėjo, pradines mes išbandėm, dabar jau įtraukėme į ugdymo planą ir šitas dalykas nueis, jau jisai viskas, jau jis įrašytas yra penktų, šeštų, septintų metų plane.

Viktorija Urbonaitė

Tai skaitymas pajudėjo pas jus?

Vygantas Pavalkis

Mažiukai pajudėjo. Tai dabar jau vienas vaikas jau pasigyrė, kad perskaitė 40 knygų per vasarą. Nu nežinau, reiktų gal pasižiūrėt tiksliau, bet tas skaičius toks įspūdingas buvo.

Viktorija Urbonaitė

Kokie sunkumai buvo Rumšiškėse, ką jūs išgyvenot pačioj pradžioj?

Jurgita Sadauskaitė-Barysienė

Sunkumų buvo nemažai, bet, kai tiki, ką darai, pats tiki, tai tiesiog nejauti to krūvio ir to sunkumo.

Viktorija Urbonaitė

O tai kaip jūs save taip užkūrėt, kad jūs taip tikėjot?

Jurgita Sadauskaitė-Barysienė

Labai čia man dabar smagu kalbėti ir girtis –

Viktorija Urbonaitė

Pasigirkit.

Jurgita Sadauskaitė-Barysienė

Kaip užkūrė. Tiesiog labai gerai girtis, kai turi žmones, kuriais gali pasitikėti. Ir kur pasakai, ir tiesiog padarys keturgubai geriau, negu tu turėjai mintyje, ką norėjai, kad padarytų. Tai iš tikrųjų su mūsų gimnazija mes turim stiprius menų mokytojus – teatro mokytoją, muzikos mokytoją, daug jaunų mokytojų. Tai mes paruošėm keturias ilgalaikes kultūrinio ugdymo programas už nulį pinigų, kaip mes sakom, jau čia tapo mūsų fraze. Ir per neapdairumą netgi įgyvendinimui nebuvo suplanavę lėšų tom programom. Programos tos keturios turėjo būti įgyvendintos per dvejus metus, viena programa taip trys-keturi mėnesiai vienai programai skirta. Ir dar, maža to, kad mes turėtume jas įgyvendinti, mes paprašėme visų rajono mokyklų, kad bent vieną programą privalo įgyvendinti. Tai iš tikrųjų tas vat ir buvo iššūkis paruošti, mes turėjom idėjų, mes kūrybingi tikrai, mokytojos sudėjo į tas programas savo patirtį. Bet įtikinti kitas mokyklas, kad va čia, čia yra svarbu, čia yra prasmė, čia vaikams naudinga ir buvo vat sudėtingiausia. Bet mokytojai kitų rajonų, kadangi buvo programos paruoštos pakankamai išsamiai, su visa metodine medžiaga, kad gali imti tiesiog viską žingsnelis po žingsnelio daryti, tai taip ir patikėjo. Lėtai, mes kantriai, konsultavom, vedėm mokymus, prižiūrėjom, bet tos programos visos buvo įgyvendintos. Ir smagiausia, kad jos ir po TŪMo buvo pasirinktos įgyvendinti toliau. Ir dar kai kurios finansuojamos savivaldybės. Tai va toks turbūt mūsų buvo ir tikslas, kad pajudėtų. Nuo TŪMo viskas pajudėjo – kultūrinis ugdymas.

Viktorija Urbonaitė

O jūs tą akimirką, kai tas pats sunkumo pikas yra, kai toj viršūnėj stovit, jūs įsivaizdavot, kaip sėkmingai viskas tas įvyks?

Jurgita Sadauskaitė-Barysienė

Ne. Tikrai ne, tikrai ne. Žinojom, kad mes tikrai įgyvendinsim tas programas, dar kelios mokyklos tikrai įgyvendins, bet buvo tokių mokyklų, kurios TŪMe nedalyvavo, jos jokios naudos finansinės iš TŪMo nebuvo gavę. Tai va tas mokyklas iš tikrųjų buvo sunku įtikinti. Rezultatas toks, kad pas mus rajone atsirado teatras beveik kiekvienoj mokykloj. Iki to laiko vienintelė mokykla – Rumšiškių gimnazija – turėjo teatrą. Vizualinio mąstymo metodas taikomas matematikos, anglų kalbos pamokose, istorijos pamokose, lietuvių kalbos pamokose, pradinukai pradėjo įgyvendinti, ikimokyklinis ugdymas nuo šių metų pradėjo įgyvendinti vizualinio mąstymo ugdymo programą. Tai vat, kaip sakau, traukinys nuvažiavo ir džiaugiamės tuo startu, tobulinti tikrai yra ką. Programos atnaujinamos, ruošiamos kitoms klasėms, bet džiugu, kad bijojom, kad baigsis projektas ir, kaip ir daugelis projektų, tiesiog baigiasi ir baigiasi.

Viktorija Urbonaitė

Tik į stalčių.

Jurgita Sadauskaitė-Barysienė

Tik į stalčių. Arba pinigų įsisavinimas. Tai to tikrai nebuvo ir va tas yra džiugu.

Viktorija Urbonaitė

Kad įvyko tikras pokytis.

Jurgita Sadauskaitė-Barysienė

Taip. Pokytis mažas, bet jis įvyko. Dar kur buvo labai didžiulė problema ir nerimas, skirtingas mokyklų supratimas, kas yra kultūrinis ugdymas. Ir kokybė kultūrinio ugdymo visose mokyklose yra skirtinga. Tai va, turėjom nemažai mokymų, diskusijų, susitikimų, kad suvienodinti tą matymą, kas yra kultūrinis ugdymas pas mus.

Viktorija Urbonaitė

Ar pas jus aplinkoje, na irgi, aš įsivaizduoju, sėkmės istorija tikrai, bet ar irgi buvo tokių, kad reikėjo suvienodinti, kas yra kultūrinis ugdymas?

Daiva Latožienė

Iš tikro tai, kai mes pravedėm pamokas, tada aš suorganizavau pristatymą mūsų veiklos, pasigyrėme mes, žodžiu, visoms Palangos mokykloms. Ir ponias Živilė net nežino, aš iš pradžių buvau įsirašiusi į šiuos dokumentus, kad aš sklaidą čia, ir apskritai ne tik Palangos mokykloms, bet Žemaitijai visai vykdysiu. Tai man direktorė sakė „Daiva, tu gal raminkis“ ir aš tada taisiau tą eilutę, žinokit. Va tai nu ir būtų įvykę ir kitiems, aišku savaime, nieko čia tokio nebūtų atsitikę. Tai žinau, kad tuoj pat Baltija ten irgi taip pat pabandė, nes iš tikrųjų taip išsamiai pristatėm, visi planai paruošti, visa veikla paruošta. Ir labai didelis privalumas yra kada yra nelabai didelis tas miestelis palyginus, mes vieni kitus žinom. Dar labai svarbu yra tokios net asmeninės pažintys, žinokit. Ko, manau, didžiuosiuose miestuose nėra. Tai mums labai pavyko su tuo dalyku.

Viktorija Urbonaitė

O kas jums sunkiausia buvo?

Daiva Latožienė

Kas sunkiausia buvo, popierius užpildyt. Aš jau visada sakiau ir sakysiu. O kas liečia darbą su muziejum ir integruotas veiklas, tai aš turbūt ten ir patekau todėl, kad direktorė pasikvietė ir sako „nu, Daiva, būk gera, tu paimk“. Nes aš iš tikrųjų daug vykdėdavau tos veiklos. Bet ne tokio masto. Tai būdavo ten kokios, pavyzdžiui, dvi integruotos veiklos, ir tai būdavo ten aišku ne visą dieną ten, sakykim, skiriame tai veiklai. Tokios mažesnės. Su Klaipėdos laikrodžių muziejum mes jau turėjom patirties, darydavom su fizikos mokytoja, su lietuvių mokytoja ir dailės mokytoja, irgi tokia didelė grupė. Ir, pavyzdžiui, kada mes ten užsimojom keturių dalykų daryti mokytojai, tai vėlgi ponias Živilė, prisimenu, sako „nu kam jums reikia tiek daug“. Sakau, tegul būna. Nes aš pati ten ir sugalvojau, šokių mokytoja sako „nu prie ko čia aš, ką aš čia dabar darysiu“. Sakau, tu sukursi ritualinį šokį, nes niekas ir nežino, kaip tie pagonyš garbino dievus. Tai sugalvok, sakau, nes mes tuo labiau esam tokioje istorinėje vietoje, nes gi juk Birutė, taip sakant, Birutės kalnas, nu tokia pagoniška iš tikrųjų vieta. Viskas tinka. Ir vaikams, juokėmės, kai Gintaro muziejų lietus buvo su viena klase. Žodžiu, negalėjom eit ten prie Birutės tos papėdės kalno, tai leido mus šokti prie saulės akmens toje salėje. Sakau, jūs kada daugiau galėsit, vaikai. Jūs niekada, sakau, negalėsit šokti Gintaro muziejuje ir dar šitokioje salėje unikalią, niekada.

Viktorija Urbonaitė

Čia gyvenimo patirtis.

Daiva Latožienė

Taip. Sakau, jūs viena kartą va gavot tokią dovaną, netyčia.

Viktorija Urbonaitė

Živilė, klausantis šitų istorijų, ar pačiai pačioje pradžioje buvo šiek tiek baisu?

Živilė Etevičiūtė

Ne, tai pačioje pradžioje buvo didžiulės ambicijos, jau ten, žinot, viskas buvo aišku, kaip čia viską reiks padaryt. O paskui tu tą realybę pamatai. Ir čia mes kalbėjom apie tas vat sritis, kai tu kažkokiam gyveni burbulė, nu ir pagal jį tu pagal savo ten tą supratimą ir dėlioji, o paskui supranti, kad burbulų yra daug, yra įvairių, jie visai kitaip veikia. Ir tada turi pergaltoti viską. Tai va čia ką Daiva kalbėjo apie tą „kam čia jums reikia tų keturių“, tai čia tas etapas, kai matai, kaip nevyksta. Kai žmonėms per sunku. Ir sakai, gal geriau mažiau, bet kad būtų bent kažkiek tikimybė, kad pasiseks. Nes žinot, kai per sudėtingą užduotį sau pasidarai, didelė tikimybė, kad nepavyks ir tada viskas, sakai, bandėm, žinom, atvažiavo, kažkokias padarė nesąmones, daugiau tikrai nedarysim. Tai va čia jau mano tas etapas, kur aš pradedu, žodžiu, saugot. Saugot savo kuriojamus žmones, kad jie jau jie darys, jau jie žino.

Viktorija Urbonaitė

Kultūros dozė.

Živilė Etevičiūtė

Jo, bet kad po truputį eitų. Nes čia čia yra labai sudėtinga. Tos struktūros sistemos švietimo labai senos, mokykla devynioliktas amžius. Ir staiga susidurti su šiuolaikybe, su šiuolaikiniais menais arba muziejumi yra dviejų didelių labai kitaip veikiančių struktūrų susidūrimas. Tai struktūra, žinot, gali būt kaip kokie milžinai, robokopai. Bet ten yra žmonės. Žmonės nėra robokopai, žmonėms skauda, žmonės turi tiek ir kantrybės, kiek turi laiko ir taip toliau. Tai reiškiasi tu labai tiksliai turi suprasti, kiek tie žmonės, būdami toje bendruomenėje mokytojų, toje konkrečioje mokykloje, toje konkrečioje savivaldybėje gali padaryti maksimum. Nes visos savivaldybės labai skirtingai sprendė klausimus ir dėl finansavimo, ir dėl mokyklų įtraukimo, ir kas darys popierius, kas darys ką. Ir spektras labai įvairus yra, ir vėl kaip tau toje situacijoje esančiam žmogui, kuris man skambina ir klausia patarimo, maksimaliai gali padėti. Bet ne per daug. Tai čia, aišku, kažkur pavyko, kažkur ne, tai aš esu tuo tikra. Bet mintis yra tokia, kad tą jautrumą turėt ir čia vėl apie tą vertinimą, kur vėl grįžtu į mokyklas. Kaip įsivertinti situaciją, kad kiekvienas pajautų sėkmę ir padarytų kiek gali, tiek, kad paskui jam nepritrūktų jėgų eiti toliau. Apie ką ir kalbam, kad ne tai, kad tu sugniaužęs kumščius ir besikeikdamas padarai tą programą, „nu vėl vėl direktorė liepė, vėl naktys nemiegotos, bet aš padarysiu“, o taip, kad tu pajustum, kad tai veikia, kad tai turi prasmės, pergaltum, gal kitaip, ar kaip, bet tai turėtų tą pėdsaką, kuris tave paskatintų galvoti. Nes kultūrinis ugdymas nėra apie tai, kad tu kažką nusiperki. Kultūrinis ugdymas yra tai, kad tu išmoksi laisvai kurti ir gali kurti kartu. Ir pats su kolegom, kartu su vaikais, ir, aišku, jeigu šalia dar yra profesionalai,

Viktorija Urbonaitė

Malonumas

Živilė Etevičiūtė

Tai vienas iš būdų, puikių būdų. Vienas iš būdų mokytis

Viktorija Urbonaitė

Aš tik primenu klausytojams, kad jie klausosi tinklalaidės „Postūmis. Dialogai švietimo pažangai.“ Ir šiandien kalbamės „Kultūrinis ugdymas mokyklose – kas iš tiesų veikia?“ tema. Žiūrėkit, jums visai sėkmingai pavyko šitas toks įgyvendinimas to kultūrinio ugdymo. Bet jeigu, pavyzdžiui, mūsų klausytojų tarpe yra tokių skeptikų, kurie sėdi sunėrę rankas ir sako „gerai, gerai čia tie jūsų muziejai, labai gražu, čia jūs taip įdomiai gyvenat, bet štai gi“, kaip mes ir kalbėjom, „ugdymas nenukenčia?“ Ką davė jums tas kultūrinis ugdymas, kaip pasikeitė, ar gal net pagerėjo pasiekimai, rezultatai, noras mokytis, ką jūs išgyvenot?

Vygantas Pavalkis

Imkim taip. Vis vien projektas turi tą kietąją ir minkštąją dalį. Kietoji dalis sudarė tai, kad mes galėjom susikurti aplinkas, kurios būtų malonios būti joje. Ne taip, kaip įprasta klasė, bet yra kitokia truputį.

Viktorija Urbonaitė

O kokia ta kitokia? Pavyzdžiui?

Vygantas Pavalkis

Paprasčiausia, sakykim, mūsų dailės klasė ir jungiasi su ta, kaip mes vadinam, diskusijų erdve, nes iš esmės ten susikūrė erdvė, yra ir baldai, ir ekranai, ir molbertai ten. Ir iš esmės tai lygtai viena erdvė, bet tai yra ir dvi klasės. Bet visą tą kaip padaryti, projektas buvo per kietąją dalį tą padarė. Lygiai tas pats su aktų sale, jeigu dar čia visiškai pilnai tas, kas yra planuojama padaryti, tai netgi tokie dalykai kaip šviesa, garsas, oras, vaizdas. Mokytojas bet kuris galės valdyti iš planšetės. Principe mes jau visą tą suplanavę. Yra ir va dabar jeigu neišeis iš projekto, padarysim iš mokymo lėšų. Bet tada ta salės eksploatacija jau atsiranda tokia, kad bet kuris mokytojas laisvai gali jau valdyti šitą visą technologiją. Tai va, tai dabar mes turim integruotus kursus. Atsirado integruota tarp dailės ir informatikos. Tai va, sakykim, projekto dėka yra fotoaparatai, tai yra pakankamai brangi įranga ateina. Tą pigesnę mes galėsime ir patys susipirkti, bet esmė tame, kad vaikai jau gali pradėti, ką jau praeitais metais labai trumpai pabandė. Šiais metais jau jie turės pamokas, kurias mes tuos 30% kur mes galim laviruot, mes juos ir išnaudojom. Kitas yra choreografijos ir muzikos. Ten buvo daugiau problemų truputiuką, nes mūsų šokėjai nepakilę iki to, bet mes išsprendėm

kitaip. Tą ugdymo valandą duodam mokytojams, jie ten integruotai galės kartu dirbti lygiagrečiai. Ne visiškai, gal norėtusi kad daugiau atskirai būtų, bet tai lygiagrečiai jie darys. Tai va, tai šitas projektas ir duoda galimybę tai, kad tas, kas buvo pergaltas su mokytojais, ką patys jie galvojo apie tai, mes po truputį jau pradėdam įgyvendinti. Sakykim, ta techninė pusė man labiau artimesnė yra, aš tą matymą turiu tam tikrą. Žmonės susako, ko jiems reikia, tada mes ieškom sprendimų.

Viktorija Urbonaitė

O esat girdėjęs, pavyzdžiui, mokinių atsiliepimų, kad jie patys dėkoja, arba komentuoja, kaip tas kultūrinis ugdymas jų gyvenime, jų patirtis pakeitė?

Vygantas Pavalkis

Ne, tai vaikai viskas tvarkoj. Mes neturim dar, mums reikia metų. Mano kolegos jau yra praėję, man dar pusmetis dar projekto eina. Mes anoj daly tik dar pabandėm, nes integracijos mes tikrai keletą pamokų pažiūrėjom, ar taip gaunasi ar ne, kad mes jau galėtume startuoti šiais metais. Tai kas liečia su pradinėm, tai jie labai. Nes jų klausimai buvo „ar šiemet bus?“, jau pradinukai to klausia, ir kitos klasės „ar pas mus bus?“, nes buvo pasirinktos klasės kelios, su kuriom mes bandėm. Tai šitoj vietoj judam. Dabar dėl tų integruotų kursų, čia mes pabandėm siauriau. Dabar jau kai eis per visas klases, tada mes matysim, ir juo labiau, kad jau dabar mes galėsim va toj diskusijų erdvėj jų darbus, tą vizualinį visą tą meną transliuoti. Tai bus teikiama per pertraukas, kad mes matytume, ką mes kiekvienas iš mūsų sukūrėme. Tai vat po truputį judam ta kryptim.

Viktorija Urbonaitė

Ar jūsų širdis dainuoja kai šitai pasakojat?

Vygantas Pavalkis

Direktoriaus darbas ir yra geras tuo, kad visada džiugu tai, kai tu pamatai, kad juda. „A, čia pasisėkė, varom toliau.“

Viktorija Urbonaitė

Kaip jūs patyrėt? Ar buvo kokių nors skeptikų, kurie sakė „sugadinsit mum vaikus“?

Jurgita Sadauskaitė-Barysienė

Iš tikrųjų, kaip ir kiekvienoj mokykloj, tas vienas kitas skeptikas visur yra. Bet vat motyvavo turbūt ta kietoji dalis.

Viktorija Urbonaitė

O ką jūs žadėjot jiems?

Jurgita Sadauskaitė-Barysienė

Mes gimnazija, bet neturinti patalpų, labai suspausti esame, neatitinkame higienos normų, kultūrinis ugdymas aukštumoj, bet neturime aktų salės. Neturime kur net jeigu kas atvažiuoja pasikviesti ar kokio koncerto, ar net ir vaikams pasirodyti, tai tiesiog mūsų teatras veikia tokiose, vaikai vadino, krematoriumo patalpose. Tai va tas ir motyvavo, iš tikrųjų dirbti be atlygio, kurti programas, nes mes gavome pinigų ir sakėme „nu, mes turime padaryti pokytį“. Ir pokytį ne tik pas save, bet ir visame rajone. Tai iš tikrųjų džiaugiamės, mes turime geriausią aktų salę rajone, su įgarsinimo įranga puikia, sakė geriausia yra, nieks neturi tokios. Muzikos kabinetą taip pat atnaujinome su naujausia įrašymo įranga, programine įranga, mes turime kuriančių vaikų, mes jau išleidę turbūt prieš 10 metų yra mūsų Žalgirio arenoje įgarsintojais dirba, apšvietėjais dirba mūsų mokiniai, muzikos kūrėjais, įrašų studijas turi. Tai mes tą patirtį turėjom, bet mes neturėjom sąlygų, mes gyvenom kaip akmens amžiuje iš tikrųjų. Tai va tas motyvavo ir lygiai taip pat ir dailės studija buvo atnaujinta planšetėmis, programine įranga, kur vaikai gali kurti. Ir tai ir vaikus motyvuoja, kad vaikai gali išbandyti. Programų parengimas taip pat vaikams buvo labai – ir įgyvendinimas – buvo labai naudingas, nes, tarkime, buvo parengta, kur nesuderinami dalykai yra. Dailė, muzika, fizika ir informatika. Ir buvo parengta programa, kur ir per fizikos pamokas muziką kūrė, ir per informatikos ir kūrė bendrą produktą, kuris baigėsi miuziklu. Grojo vaisiai, grojo pagaminti instrumentai. Tai vat kai tą rezultatą vėliau vaikai pamato, ką galima padaryti ir ta fizika sudominti, kuris fizikai vaikas negabus, bet vat ir čia yra fizika, ir čia reikalinga informatikos žinios, tai ir motyvuoji ir tikrai gerina rezultatus. Jau nekalbame apie teatrą,

teatrą kaip metodą, kuris išlaisvina. Tai suintegravimas iš tikrųjų tų visai nesuderinamų dalykų tai duoda didžiausią rezultatą.

Viktorija Urbonaitė

Kas labiau bijojo, mokytojai ar mokiniai?

Jurgita Sadauskaitė-Barysienė

Mokytojai, mokytojai bijojo, jie tikėjo tuo, ką daro, bet daugiau bijojo kitų mokyklų mokytojai, nes tai buvo nauja. Tai vaikams nepatiks, nepavyks, nepavyks tokio rezultato parodyti, kaip Rumšiškių gimnazija, čia didžiausia baimė buvo. Bet visoks rezultatas geras. Svarbu mažas žingsnelis link didelio tikslo.

Viktorija Urbonaitė

O Palangoj, pavyzdžiui, gal buvo kokių nors tėvelių, kurie sakė „oi nereikia, nereikia čia mums“?

Daiva Latožienė

Kažkaip, žinokit, nebuvo. Iš viso negirdėjau nieko, nei gerai, nei blogai. Keista, nors buvo pristatyta, aišku, bendruomenei, bet pinigų tai mes neprašėm, su pinigais buvo mokykla pafinansavo tuos išėjimus. Nes kadangi Gintaro muziejus vis tiek veltui neįsileidžia niekas, čia yra minusas toks, nes į kai kuriuos nepateksi. Bet toje eigoje aš sugebėjau net iki mero prieiti – Palangos – ir mums pažadėjo, kad tada jau, nes Dailės muziejui priklauso, kad į archeologijos salę mes galim eit ir vest tą pamoką. Bet mums gi reikia edukatorių vis tiek. Aš visada galvoju, kad už kiekvieną darbą turi būt užmokama, čia nieko tokio, mes išsprendėm tą klausimą. O šiaip mums, pavyzdžiui, labai buvo lengva sužinot tą grįžtamąjį ryšį, nes pravedei tas pamokas visos dienos, išeini iš muziejaus ir vaikai sako „mokytoja, o kada kitąkart mes eisim?“ Nu, sakau, taip greitai nenueisim. Bet tokį mini projektą paskui padarėm. Muziejuose, matot, būna tokios keičiamos parodos. Ir, pavyzdžiui, buvo Japonijos kultūros paroda ir mes pavasarį su aštuntokais va tokį jau mini darėm, su geografijos mokytoju ir su anglų kalbos mokytojom. Bet grynai naudodami va tą Tūkstantmečio patirtį. Pravedėm visom aštuntom klasėm, dar tokį padarėm, dar trys klasės ėjo mūsų. Taip, ir kadangi šita paroda buvo iki šių metų tikrai rugsėjo mėnesio, tai vat net ir norėdamas, toliau nebegali to daryt. Bet tai kas neleidžia kūrybingai pažiūrėti ir palaukti kitos parodos.

Viktorija Urbonaitė

Daiva, o jum pačiai niekada nebuvo to projekto proceso viso metu tokių dienų, kai jūs galvojot „nu kam viso man šito reikia“?

Daiva Latožienė

Visai ne, žinokit. Matot, aš esu, man kartais sako „tu esi idėjinė mokytoja“. Man ne gėda pasakyti, aš iš tikro tokia esu. Man patinka paaugliai, nu jie ten visokių gerų dalykų ir negerų pridaro, bet tokių juokingų kartais. Reikia pažiūrėt per tą prizmę, juk jis vaikas yra. Pavyzdžiui, pirmą pamoką, kai nuėjom, mes irgi, atrodo, viską buvom apgalvoję, bet žinokit nė vienas į galvą nešovė, kad aidas yra didžiulis. Suprantat, salėj. Kiek mes pavargom visi. Ir tie vaikai pavargo. Tai mes kitąkart jau aišku, mes grįžom, sakom „kodėl mes tokie esam pavargę ir pikti dabar čia?“ Todėl, kad iš tikrųjų galva visiems skauda. Tai mes dalį tada darėm tiesiog kitose erdvėse. Vat kartais toks techninis dalykas, žinokit, nu iš kur tu gali žinoti tokį dalyką? Iš niekur. Bet vaikams pamatyti, pavyzdžiui, tą patį Juodkrantės lobį, nu tegul ten kopija, bet vis tiek. Tuos archeologinius visokius radinius. Jie šiaip tai prabėga į muziejų labai dažnai kai nuvedi, o čia eini konkrečiai į tą vietą, niekur kitur. Mums dar, aišku, kadangi buvo ir dailės mokytoja, mes dar naudojome dviem salėm, kur taikomoji dailė buvo, ir ten, pavyzdžiui, vaikai ten „Eglė žalčių karalienė“ kūrinį turėjo būt perskaitę, ir daugiau tų kūrinių turėjo būt perskaitę ir pasiruošę iš anksto. Nes pasiruošimas yra labai svarbus ir iškart matosi, kuris vaikas yra pasidaręs, kuris nėra pasidaręs namų darbus, sakykim taip. Tai labai pasimato. Bet taip ir klasėj yra, juk mes visi esam skirtingi, mes nesam lygūs.

Viktorija Urbonaitė

O nebuvo tokio klausimo „kaip jūs išmatuosit tą kultūrinio ugdymo vertę ir naudą?“

Daiva Latožienė

Čia ir nepamatuosi kaip su liniuote. Čia gali per laiką dėti po kruopą tokią, po kruopelę, ir jeigu vaikas pradeda terminus kitokius vartoti ar ką nors pamokose, tu pamatai. Pradeda domėtis, priėjęs kažko tai klausia.

Viktorija Urbonaitė

Akiratis išsiplečia.

Daiva Latožienė

Taip. Ir, žinokit, o, be to, mokymo procese niekada nebūna šimto procentų. Šitą irgi reikia suprasti. Tai, iš tikrųjų, tu džiaugiesi tom kruopelėm.

Viktorija Urbonaitė

Jūs irgi linksit galva.

Jurgita Sadauskaitė-Barysienė

Iš tikrųjų ta prasmė tai buvo irgi labai labai didžiulė. Ta integracija, kaip ir kolegė kalbėjo, tai jos kaip ir iki to laiko kaip ir suprantam tą integraciją, bet tokios, kad kultūrinį ugdymą galima būtų integruoti į kiekvieną dalyką supratimo nebuvo. Kaip ir sakė apie paauglius, tai mūsų vieną programą pasirinko įgyvendinti su pačia sunkiausia klase šeštokų. Mes žinom, ką reiškia šeštokai, ar ne? Ir vežtis juos į muziejus tai misija neįmanoma, nes tramdymo etapas vyksta. Ir vat pirmi etapai iš tikrųjų tokie buvo, nes jie važiuodavo į muziejus, jie taikė vizualinio mąstymo ten tas užduotis, mokėsi klausti, mokėsi analizuoti. Tai galvojom, patirsim fiasko, nes klasė tai ne ta, kurios gali parodyti rezultatą, bet po metų tie šeštokai pradėjo visai kitaip elgtis muziejuose. Jie pradėjo kelti klausimus visai kitaip ir ne tik tose pamokose, kuriose buvo integruotas vizualinis mąstymas. Tai vat čia yra ta tikroji prasmė. Ir rezultatas neateina iš karto, iš tikrųjų TŪMas labai greitai prašo rezultato. Tikriausiai rezultatą mes pajusime po 5 metų, jeigu mes ir toliau tęsime. Tą tikrąjį rezultatą ir pokytį.

Viktorija Urbonaitė

Živile, ar bus laiko tiem 5 metam?

Živilė Etevičiūtė

Aš paskambinsiu TŪMui. Čia žinoma, žinot, yra tie projektai, tam tikros taisyklės. Tai aš manau, kad tie tarpiniai rezultatai, apie ką jūs minit, jeigu vaikas klausia, kada bus, tai aš manau, kad čia jau yra motyvacija. Tai yra didžiulė motyvacija. Vaikas nori dar, „duokit man dar“. Tai, aš manau, čia jau yra svarbu, tai yra motyvacija mokytis, vadinasi jisai atsiveria, jisai neprieštaraus, jisai neuždės sienos, jisai bus atviras, ką tu ten duosi toliau jam. Tai tu jau jį, kaip sakant, turi. Tu jau paėmei tą dėmesį. Ir vaikų dėmesio turėjimas, mokymuisi jo motyvacija, čia manau, kad vienas iš sunkiausių iššūkių, aš taip turiu tokį įtarimą, kaip turėti tą dėmesį mokytis. Tai, žinoma, čia ir yra tas pagudravimas, tu pasiimi vaiką į kitą erdvę, prie mokytojos prisijungia kitas žmogus ir jau tavo neuronai kitaip veikia, tu jau dėmesio daugiau skirsi negu toj pačioj klasėj, tam pačiam žmogui, su tuo pačiu, kvapas, vaizdas, apšvietimas. Tai čia tie tokie, kaip aš vadinu, pagudravimas, bet aišku tai ne pagudravimai, tai toks vat gyvenimas. Ir kad ką tai reiškia? Tai reiškia, kad žmogui suprast, kad tu tą patį gyvenimą, tą patį dalyką skirtingoj vietoj, su skirtingais žmonėmis gali visai kitaip matyt, pajust ir išmokyti. Tai va čia aš manau, kad, kaip sakot, po penkerių metų, tai turbūt dar toliau, aš taip įsivaizduoju. Ypač jeigu tas nuoseklumas atsiras. Suvokti, kad skirtingoj šviesoj dalykai skirtingai matomi. Arba vat išėjęs iš mokyklos gyvenimas irgi yra. Mokykla, o paskui gyvenimas, tai o mokykloj ne gyvenimas? Tai čia toks humoras. Bet mokykloj yra labai svarbus etapas. Tai vat kad tiem vaikam jeigu toj mokykloj, ypač tiem, kuriems sunkiau sekasi, ne visiems patinka būti mokykloj, sėdėt ten prie suolo, tai va tiem ypač vaikam, manau, kad ypač tas išėjimas iš mokyklos yra svarbus ir čia tokie nepamatuoti, bet irgi ta kalba, kad jie jau seniai tą daro ir tuos vaikus atsekat. Tai va čia matot, kai kam net ir karjeros tam tikri pasirinkimai yra vienokie ar kitokie.

Jurgita Sadauskaitė-Barysienė

Iš tikrųjų dar mes turime tokią patirtį, kad buvusius mokinius, kurie yra jau pažengę toje srityje, įdarbiname. Ir atsiranda, pavyzdžiui, ten įgarsintojų būrelis neformaliojo ugdymo. Tai vėlgi, vaikai pamato, kad tu ką gavai mokykloje,ėjai tikrai dėl smagumo, tu gali iš to uždirbti. Tai čia irgi labai svarbu, vaikus šitas dalykas motyvuoja.

Viktorija Urbonaitė

Aš suprantu, kad jūs visi kartotumėt šitą projektą ir nepaisant tų daugybės popierių ir tų varnelių, kur reikėjo parašyt, jūs – ir visi šypsosi, galvom linksi. Ką labiausiai išmokot, kas toks labiausiai ryškus dabar iššoka

galvoj, kad šitas projektas jus kažko asmeniškai išmokė, jūs jaučiat, kad, nežinau, ryšiai kokie nors atsirado, pažintys, patirtis pasikeitė, kažką sau atradot? Kas jums, ką sau išsinešat?

Vygantas Pavalkis

Sau yra gerai tai, kad atsiradęs yra labai geras mokytojų dalykinis bendravimas. Iš esmės ką jie darė, tai jie turėjo susitart. Jau jie daugiau moka kolegiskai dirbti. Tai va šitoj vietoj yra tikrai labai naudinga. Antras momentas turbūt dėl pačio tai yra ta patirtis ir jūs jau vieną kart sakėt, pasitenkinimą suteikia. Iš esmės jeigu tu matai, tas, kas buvo planuota, tas jau įgyvendinta, po truputį juda ir vaikams tas yra įdomiau. Kas tau gali būt naudinga, tai viskas, su mokiniais pajudėjo.

Jurgita Sadauskaitė-Barysienė

Jeigu kalbėti apie kokią naudą apskritai turėjome, tai atsirado nepopierinė tinklaveika. Nes iki to tai kaip ir bendradarbiavom su kitomis rajono mokyklomis, bet formaliai, daugiau popieriuje, per privalomas veiklas. O atsirado tikrai nuoširdi tinklaveika ir ji tęsiama ir idėjų atsiranda vis daugiau. Jeigu asmeninė nauda, tai išmokau pasitikėti kitais ir nedirbti viena. Nes visą laiką galva nuo idėjų verda ir, atrodo, turi viską padaryti pats, nes tik tai pats žinai, kaip gerai padaryti. Tai daugiau pasitikėjimo kitais, būtent komanda ir reikia daryti. Viską galima padaryti, tik reikia pradėti.

Daiva Latožienė

Aš manau, kad aš netyčia lyderiu tapau savo grupėje. Nes nu kažkaip, merginos net padėkojo paskui, sakė „su tavim taip gerai dirbti buvo“. Taip nesigiriu nei kiek. Tai čia buvo toks netikėtumas gal šiek tiek. O mokykla, na aš nežinau, pas mus vykdavo, šiaip aš eidavau iš tikrųjų labai dažnai su vaikais ir tas veiklas vykdavau ir pas mus pritarė vadovybė, administracija, čia yra labai svarbu. Nes tvarkaraštis juda iš vietos, dar kažkas tai. O pas mus, jeigu nueini ir tu nori kažką tai daryti, pagrindi, kodėl tu nori daryti, kam tau reikia daryti, tai viskas yra gerai. Pas mus visada žalia šviesa yra. Ir aš visą laiką labai džiaugiuosi, nes Palangoj, pavyzdžiui, yra kas veikti, žinokit. Nes mes turim ir tas projektines veiklas vasaros pradžioje, iš tikrųjų yra tokia vieta, kur tikrai yra labai daug tokių objektų, tu tik tyrinėk, tu tik norėk. Galų gale nuėjai į pajūrį ir ten gali net ir su smėliu labai daug ką nuveikt, mes esam daug kartų taip darę. Pavyzdžiui, ten siūloma yra edukacija, sakykim, toks vat paslepami daiktai ir po to tu turi žaisti archeologą. Aišku, kažkas vienas turi pasilikti toj vietoj, pasaugoti, kad neiškastų koks nors poilsiautojas pro šalį eidamas.

Viktorija Urbonaitė

Dinozaurų kaulų.

Daiva Latožienė

Arba, pavyzdžiui, sakykim, respublikines iniciatyvas, čia jau kitose veiklose irgi labai patogų yra daryti, nes smėlis labai paslanki medžiaga yra ir nieko nekainuoja.

Živilė Etevičiūtė

Išmokau labai daug, visą laiką tokia buvau perfekcionistė ir tik tada, kai labai gerai, gali parodyti ir va tik tai yra verta. Tai turbūt išmokau pati sau, kad įsiklausyti, neskubėti ir suprasti, kad tas sėkmės vardiklis gali būt skirtingas ir, kad iš principo net nereikia bandyti vertinti, vat vertinimas turbūt pats blogiausias dalykas gyvenime ir švietimo sistemoje. Vertinti, va čia geras ar blogas, ar čia talentingas, ar ne. Tai jeigu išjungi vertinimą, išjungi tą pasilyginimą ir tą ambiciją, kuri kaip ir niekam nereikalinga dienos pabaigoj, nes dulkėja tos, ką mes ten gaunam, žvaigždes, obeliskus, taures, ir tiesiog pasidžiaugt va tais mažais dalykais, kurie įvyksta. Nes jie yra tikri, jie nėra nei mūsų traumos, nei mūsų kažkokie lūkesčiai nepasiekiami. Tai turbūt labai labai daug išmokau ir esu dėkinga, kad per tuos projektus susitikau su žmonėmis, kurių tikrai gyvenime nebūčiau sutikus, nebent netyčia kur, ar grybaudama, ar prie pajūrio, ar Rumšiškių muziejų. Tai čia man didžiulė dovana, nes žmonės labai labai įspūdingi, vertingi ir labai tą draugystę vertinu.

Viktorija Urbonaitė

Beklausydama jūsų aš pagalvojau, kad greičiausiai, kad mūsų klausytojai tiesiog supavydėjo visiems tiems jauniems žmonėms, kurie keliai iš ryto ir eina į mokyklą, sėdasi į suolą ir mokosi tokių įdomių dalykų. Ir, man atrodo, jūs ir patys iš naujo patys sau sužaidžiat tą tokią naują mokyklą, pamatot ją iš naujo. Net jeigu jūs ir nesat mokiniai, moksleiviai, bet tai yra tokia nuostabi patirtis ta viso gyvenimo mokymasis. Tai ačiū už jūsų patirtis ir už jūsų tas blizgančias akis, bet aš tikiu, kad klausytojai girdėjo tą džiugesį jūsų balsuose. Jūs klausėtės tinklalaidės „Postūmis. Dialogai švietimo pažangai.“ ir šiandien kalbėjomės tema „Kultūrinis ugdymas mokyklose – kas iš tiesų veikia?“ Tikrai buvo daug atsakyta klausimų, kas veikia. Čia buvo Daiva

Latožienė, Palangos Vlado Jurgučio progimnazijos istorijos mokytoja, Vygantas Pavalkis, Varėnos „Ryto“ progimnazijos direktorius, Jurgita Sadauskaitė-Barysienė, Kaišiadorių r. Rumšiškių Antano Baranausko gimnazijos direktoriaus pavaduotoja ugdymui, Živilė Etevičiūtė, TŪM kultūrinio ugdymo ekspertė, ir Viktorija Urbonaitė. Visiems sakau iki pasimatymo kitą kartą.